

14^η ΗΜΕΡΙΔΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

«Ιστορίες να ονειρεύεσαι..!»

“Η Γη είναι το σπίτι μας”

Παιδικά βιβλία σε δράση... για να αλλάξουμε τον κόσμο μας!
(Το μέλλον του πλανήτη και το δικαίωμα όλων των ανθρώπων για αξιοπρέπεια, δικαιοσύνη και ισότητα)

Δημιουργική αξιοποίηση λογοτεχνικών βιβλίων στο σχολείο

Σάββατο, 6 Νοεμβρίου 2021

Διαδικτυακά: Πλατφόρμα Πανεπιστημίου Frederick

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Βιωματικό Εργαστήριο με την Αγγελική Δαρλάση: «Από τη λογοτεχνία στο θέατρο της επινόησης: Η δημιουργική ανάγνωση ως οδηγός επινόησης μιας συλλογικής δημιουργικής γραφής και δημιουργικής θεατρικής δράσης στην σχολική τάξη».

«Η έμπνευση δεν είναι η κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο ποιητής αλλά η κατάσταση στην οποία ο ποιητής ελπίζει να θέσει τον αναγνώστη» είχε πει ο μεγάλος Γάλλος ποιητής Πολ Βαλερί.

Προσπάθειά μας λοιπόν είναι να ανιχνεύσουμε το πώς η ανάγνωση ενός βιβλίου μέσα στη σχολική τάξη μπορεί να εμπνεύσει και στη συνέχεια πως αυτή, η όποια μικρή ή μεγάλη έμπνευση, να αξιοποιηθεί δημιουργικά ούτως ώστε να μετασηματιστεί σε μια νέα καλλιτεχνική δημιουργία: σε μια θεατρική δημιουργία.

Μέσω της δημιουργικής ανάγνωσης λοιπόν θα προσπαθήσουμε να εμπνευστούμε και να «συγγράψουμε» ένα νέο και διαφορετικό πολυσυλλεκτικό συλλογικό «κείμενο», αφορμή-καμβά και για θεατρική έκφραση.

Στην προσπάθεια αυτή θα χρησιμοποιήσουμε τεχνικές από το θέατρο της Επινόησης (devised theatre) – ένα είδος θεάτρου με κύρια χαρακτηριστικά τον σωματικό και λεκτικό αυτοσχεδιασμό το παιχνίδι και την έρευνα ως μέσα δημιουργίας παραστάσεων που συνδυάζει όλες τις τέχνες και αναδεικνύει την έννοια της συλλογικής δημιουργίας.

Άλλωστε, στόχος μας δεν είναι η δραματοποίηση της ιστορίας του βιβλίου που διαβάσαμε, αλλά η ανίχνευση του όποιου συγκινησιακού ή διανοητικού αντικρίσματος μπορεί να προκαλεί στα παιδιά η ανάγνωση ενός λογοτεχνικού κειμένου και η μετουσίωσή του σε πρωτότυπη δημιουργία.

Στην όλη μας προσπάθεια βαρύτητα έχει το «ταξίδι», δηλαδή η δημιουργική διαδικασία, όπου ακόμη και μία λέξη, σκέψη, φράση, κίνηση, ζωγραφιά δεν πάνε χαμένες αλλά αποτελούν σημαντικό κομμάτι του εγχειρήματος κι ως έτσι καταγράφονται κι αποτυπώνονται.

Σ' αυτό το ταξίδι βασικός μας στόχος είναι να εντάξουμε ακόμη και τα πιο αδύναμα παιδιά ή διαφορετικά παιδιά, να εντάξουμε εμπράκτως και απτών την αποδοχή της διαφορετικότητας, να αποδεχτούμε το παιχνίδι και το αστείο ως δημιουργικά κομμάτια και να αναδεικνύουμε τη σημασία και της μικρότερης (φαινομενικά) συνεισφοράς.

Κι έτσι ο «προορισμός», δηλαδή η παρουσίαση μιας θεατρικής δράσης ή ακόμη και παράστασης, να αποκτάει άλλη ουσία και σκοπό. Μια κοινή ανάγνωση, ένα κοινό ερέθισμα, λοιπόν, ίσως και να μπορέσει να προκαλέσει αφορμή για ένα συλλογικό ταξίδι, όπου μπορούμε να ανακαλύψουμε και να κατανοήσουμε περισσότερο ο ένας τον άλλον και τον εαυτό μας.

Βιωματικό Εργαστήριο με την Λιάνα Δενεζάκη: «Σε αυτόν τον πλανήτη δεν είμαστε μόνοι»!

Η ζωοφιλία και η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση δεν είναι μόδα, είναι στάση ζωής, αναπόσπαστο κομμάτι της δέσμευσής μας απέναντι στο κοινωνικό σύνολο. Το να αγαπάς και να φροντίζεις τα ζώα και παράλληλα να σέβεσαι το περιβάλλον αποτελούν πράξεις καλοσύνης, στις οποίες μπορούμε και οφείλουμε να εκπαιδευτούμε. Με όχημα τις «Παραμυθοκάρτες – Ιστορίες με Μουσούδες» και το βιβλίο «Άνοιξη παντού!» (εκδ. Κίτρινο Πατίλι), στο εργαστήρι αυτό τα παιδιά θα έρθουν σε επαφή με πολύχρωμες οικολογικές, ζωοφιλικές και περιβαλλοντικές δράσεις, επιλεγμένες από εγκεκριμένα ζωοφιλικά και περιβαλλοντικά προγράμματα.

Στόχος μας, να ευαισθητοποιήσουμε τα παιδιά διδάσκοντάς τους τις αξίες του σεβασμού και της αγάπης στα ζώα και στο περιβάλλον και να δημιουργήσουμε κίνητρα για να αναλάβουν δράση σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό της τάξης, μεταβάλλοντας σταδιακά τις αντιλήψεις τους σε ό,τι αφορά το περιβάλλον και τα ζώα. Στο πλαίσιο του εργαστηρίου μας, θα δημιουργήσουμε τη δική μας συλλογή γραμματοσήμων και θα φιλοτεχνήσουμε μια επιστολή με σκοπό τη μεταφορά ενός περιβαλλοντικού μηνύματος, αναπτύσσοντας τη δεξιότητα του οπτικού γραμματισμού. Εδώ οι εικόνες έχουν τον πρώτο λόγο, αρωγοί και συνοδοιπόροι στην προσπάθειά μας να δημιουργήσουμε έναν καλύτερο κόσμο. Η Γη είναι το σπίτι μας! Σεβόμενοι το περιβάλλον, λοιπόν, σεβόμαστε το σπίτι μας.

Βιωματικό Εργαστήριο με τον Βαγγέλη Ηλιόπουλο :« Η ώρα της γης – Η ώρα της ζωής!» Ένα πρόγραμμα φιλιαναγνωσίας με θέμα το περιβάλλον – θα δοθεί σχεδιασμένο το πρόγραμμα, έτοιμο για εφαρμογή.

Σε ποιον ανήκει ο πλανήτης και πώς θα είναι η ζωή σε αυτόν τα επόμενα χρόνια; Τι μπορεί να σταματήσει την κλιματική αλλαγή και γενικά την καταστροφή του; Πώς θα έρθει η ισορροπία στα οικοσυστήματα; Μπορεί με μια "άλλη" ματιά και διαχείριση να σωθεί;

Τα μεγάλα ερωτήματα για το περιβάλλον και τη σχέση του με τον άνθρωπο πρέπει να απασχολούν τα παιδιά από τη μικρή ηλικία, αν θέλουμε οι γενιές που έρχονται να μπορέσουν να αντιστρέψουν την καταστροφή που έχουμε προκαλέσει. Οι μικροί ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ πρέπει να δουν τον πλανήτη σαν το σπίτι τους και η σωτηρία του να είναι πρωταρχικό τους μέλημα.

Σε αυτό έχει βασιστεί και η σειρά ΟΙΚΟΛΟΓΗΜΑΤΑ με 7 βιβλία, ένα για κάθε μεγάλο περιβαλλοντικό ζήτημα. Θα προσεγγίσουμε τα βιβλία

Ο κότσυφας απαιτεί το δάσος να σωθεί

Η Μεσόγειος είμαι εγώ και δεν είμαι πια εδώ

Παιδιά σε δράση - η ώρα να σώσουμε τον πλανήτη έχει φτάσει

Η μικρή γοργόνα πώς να ζήσει στο Σκουπιδονήσι

Το Αστροπελέκι με την περιέργεια βρίσκει λύση για την ενέργεια

Με το ποδήλατό μου αρχηγό τα αυτοκίνητα νικώ

Το Σκιάχτρο ο Παρδαλός κι ο σπόρος ο παλιός

Με κεντρικό ήρωα έναν κηφήνα από ένα ανέκδοτο, ακόμη, παραμύθι της σειράς σχεδιάζουμε ένα πρόγραμμα φιλιαναγνωσίας για το περιβάλλον διάρκειας από 2 έως 9 μηνών. Τα θέματα που θίγουν τα βιβλία ανήκουν στη θεματική των Βιώσιμων Στόχων Αειφόρου Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και συγκεκριμένα των στόχων: 7. Φτηνή και καθαρή ενέργεια, 13. Δράση για το κλίμα, 15. Ζωή στη Στεριά.

Τα παραμύθια από τα ΟΙΚΟΛΟΓΗΜΑΤΑ μπορούν να μας δώσουν ατέλειωτές ιδέες για: μυθοπλασία – παιχνίδια – κατασκευές – δράσεις στο τοπίο – τραγούδια – θέατρο – κινητοποίηση όλης της κοινωνίας – συνεργασία. Έτσι καλλιεργούν την αγάπη του παιδιού για το περιβάλλον και τον πλανήτη, για ενεργούς και ενημερωμένους αυριανούς πολίτες που θα ζουν φιλικά προς το περιβάλλον.

Βιωματικό Εργαστήριο με την Άννα Κουμπάνου: «Ετερότητα και φύλο στο παιδικό βιβλίο»

Στο εργαστήριο θα διερευνήσουμε την ετερότητα και πώς σχετίζεται με τον εαυτό και την ταυτότητα. Θα επικεντρωθούμε επίσης σε τρόπους εγγραφής της ετερότητας και του φύλου στο παραμύθι και στο παιδικό βιβλίο γενικότερα. Θα εστιάσουμε σε θέματα ιδεολογίας, ενώ θα χρησιμοποιήσουμε εργαλεία κριτικής προσέγγισης και κατανόησης λογοτεχνικών κειμένων. Ακολουθώντας, θα πειραματιστούμε με τρόπους δημιουργικής γραφής που δίνουν φωνή και προσκαλούν την προοπτική συνήθως περιθωριοποιημένων χαρακτήρων (λόγω καταγωγής, εθνότητας, φύλου, κλ.π.) στην αφήγηση.

Βιωματικό Εργαστήριο με την Αλεξάνδρα Μητσιάλη: «Ένας κόσμος αλλιώς!»

Τα θέματα του βιωματικού αυτού σεμιναρίου, που απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, είναι η παιδική εργασία και τα δικαιώματα του παιδιού, η βία στο σχολείο, η ενσυναίσθηση και η φιλία, η αποδοχή του διαφορετικού, η μετανάστευση και η ξενιτιά, η πολιτισμική επαφή που διευκολύνει την ένταξη και την αρμονική συμβίωση στην ομάδα, όπως θίγονται στα βιβλία «Θέλω να σας πω την αλήθεια», «Το υπόσχομαι», «Ο δάσκαλός μου είναι πειρατής» και «Με λένε Νιλουφέρ».

Τα θέματα αυτά θα προσεγγιστούν μέσα από τεχνικές του εκπαιδευτικού δράματος, με δημιουργική γραφή, διαθεματικές εργασίες και παιχνίδια, προφορικές και γραπτές ασκήσεις. Στο τέλος του σεμιναρίου οι εκπαιδευτικοί θα είναι σε θέση να εργαστούν με τους μαθητές και τις μαθήτριες τους πάνω σε αυτά τα βιβλία ακόμη και για έναν ολοκληρωμένο κύκλο φιλιανγνωσίας, με τη βοήθεια και του εκπαιδευτικού υλικού που θα τους δοθεί. Στόχος η απόλαυση της ανάγνωσης στη σχολική τάξη να συνδυαστεί με την ευαισθητοποίηση και τον προβληματισμό των μικρών μαθητών και μαθητριών, στο πλαίσιο μιας εκπαίδευσης που καλλιεργεί τον σεβασμό στην ανθρώπινη προσωπικότητα και το αίσθημα της αποδοχής και της δικαιοσύνης.

Βιωματικό Εργαστήριο με τον Αντώνη Παπαθεοδούλου: «Τα βιβλία μπορούν να χτίσουν ένα καλύτερο αύριο για όλα τα παιδιά».

Με το σήμερα όμως τι γίνεται; Στο εργαστήριο αυτό θα εξερευνήσουμε πώς μπορούμε να μεταμορφώσουμε την ιδέα κάθε βιβλίου, σε ιδέα για δράση προσφοράς, στην παρέα, στην τάξη, στο σχολείο, στη γειτονιά, στην πόλη, στη χώρα, στον κόσμο μας. Θα δούμε παραδείγματα από οργανώσεις της Ελλάδας και του εξωτερικού και με οδηγό μας τον Δινώσαυρο (δεν είναι ανορθόγραφος, το όνομά του βγαίνει από το “δίνω”) θα διαλέξουμε τα δικά σας αγαπημένα βιβλία και θα κάνουμε το καθένα από αυτά δράση που – γιατί όχι – ίσως γίνει πραγματικότητα με την 1η ευκαιρία!

Βιωματικό Εργαστήριο με την Άλκιστης Χαλκιά: «Το κουτί του Σιλάν»

Διανύοντας μια εποχή μεγάλων μετακινήσεων πληθυσμών, που ειδικά για τις χώρες της Μεσογείου αποτελεί ένα έντονο κοινωνικό φαινόμενο, χρειάζεται να δουλέψουμε με τα παιδιά τις έννοιες του πρόσφυγα, του «ξένου», του αποχωρισμού από την πατρίδα. Θα αναζητήσουμε μαζί τους τι είναι για τον καθένα μας «πολύτιμο αντικείμενο» και πώς μπορεί να λειτουργήσει μεταβατικά από μια ψυχική κατάσταση σε μιαν άλλη, βοηθώντας μας να σταθούμε στα πόδια μας, όταν όλος ο κόσμος γύρω αλλάζει.

Ως χώρες υποδοχής, οφείλουμε να προετοιμάσουμε τα παιδιά μας για τη συνύπαρξη με παιδιά πρόσφυγες, να γνωρίζουμε με ποιος τρόπο μπορούμε να βοηθήσουμε, τι πρέπει να περιμένουμε από τους θεσμούς να πράξουν και κυρίως πώς όλα αυτά είναι σημαντικά για εμάς τους ίδιους. Θέλουμε να κατανοήσουν ότι οι άνθρωποι δεν είμαστε νησιά, ο καθένας να ζει μόνος του, αλλά συνδεόμαστε μεταξύ μας και τα κύματα της δυστυχίας του ενός φέρνουν απόνερα στις ζωές όλων μας. Ακόμη, η ευθύνη για την εξεύρεση λύσεων δεν βρίσκεται έξω από εμάς, αλλά αντίθετα, αποτελούμε όλοι μέρος της λύσης.

Μέσα από ευχάριστες κατασκευές και δραστηριότητες θα προσεγγίσουμε μια δύσκολη πτυχή της ανθρώπινης κατάστασης που μπορεί όμως να αντιμετωπιστεί με ευαισθησία κι αυτό θα είναι κέρδος για όλους.